

Ανωνυμοποιημένο κείμενο

Μετάφραση

C-663/23 – 1

Υπόθεση C-663/23

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

9 Νοεμβρίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Landgericht Düsseldorf (Γερμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

24 Οκτωβρίου 2023

Ενάγων:

UW

Εναγομένη:

Etihad Airways P.J.S.C.

Landgericht Düsseldorf

Διάταξη

Επί της διαφοράς

του UW, [παραλειπόμενα] Βερολίνο

ενάγοντος,

[παραλειπόμενα]

κατά

της Etihad Airways P.J.S.C., [παραλειπόμενα] Φρανκφούρτη,

εναγομένης,

[παραλειπόμενα]

το 22ο τμήμα αστικών διαφορών του Landgericht Düsseldorf (πρωτοδικείου Ντίσελντορφ, Γερμανία)

[παραλειπόμενα]

εξέδωσε την ακόλουθη διάταξη:

Αναστέλλει τη διαδικασία.

Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δυνάμει του άρθρου 267, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, τα ακόλουθα ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης:

1.

Έχει το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', σε συνδυασμό με το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο α', και το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, την έννοια ότι επιβάτης ο οποίος αγόρασε εισιτήριο για πτήση πραγματικού αερομεταφορέα χωρίς καταβολή χρηματικού ποσού, αλλά με τη χρήση μιλίων επιβράβευσης στο πλαίσιο προγράμματος τακτικών επιβατών το οποίο εφαρμόζει άλλος αερομεταφορέας δύναται, σε περίπτωση ματαίωσης της πτήσης αυτής, να ζητήσει από τον πραγματικό αερομεταφορέα την επιστροφή χρηματικού ποσού ως αντίτιμο του εισιτηρίου;

2.

Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα: καθορίζεται, στις περιπτώσεις αυτές, ο αεροπορικός ναύλος, κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, του οποίου την επιστροφή δύναται να ζητήσει ο επιβάτης με βάση την αξία του ναύλου που διατίθεται προς πώληση στο κοινό από τον πραγματικό αερομεταφορέα για την αντίστοιχη ματαιωθείσα πτήση ή με βάση τη (μέση) αξία των μιλίων επιβράβευσης που χρησιμοποιήθηκαν;

Σκεπτικό:

I.

Η αίτηση προδικαστικής απόφασεως στηρίζεται στα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

Ο ενάγων είχε επιβεβαιωμένη κράτηση για την πτήση που επρόκειτο να πραγματοποιήσει η εναγομένη στις 6/7 Απριλίου 2021 από το Ντίσελντορφ μέσω Άμπου Ντάμπι/Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων με προορισμό το Κάιρο/Αίγυπτο (αριθμοί πτήσεων: EY 24 και EY 653).

2

Το εισιτήριο για τις εν λόγω πτήσεις αγοράστηκε από τον συνταξιδιώτη από την American Airlines. Για το εισιτήριο του ενάγοντος, ο συνταξιδιώτης χρησιμοποίησε 42.500 μίλια στο πλαίσιο του προγράμματος επιβράβευσης τακτικών επιβατών της American Airlines και ο ενάγων πλήρωσε φόρους και τέλη ύψους 81,60 δολαρίων ΗΠΑ.

Ο ναύλος που διατίθεται στο κοινό για την ανωτέρω πτήση ανέρχεται σε 8.009,91 ευρώ, συμπεριλαμβανομένων φόρων και τελών.

Η πτήση ματαιώθηκε από την εναγομένη.

Ο ενάγων αρνήθηκε τη μεταφορά με άλλη πτήση που του προσφέρθηκε και, στις 6 Φεβρουαρίου 2021, απαίτησε από την εναγομένη να επιστρέψει τα μίλια που χρησιμοποιήθηκαν και το επιπλέον χρηματικό ποσό τάσσοντας προθεσμία έως τις 15 Φεβρουαρίου 2021. Η εναγομένη δεν προέβη στην επιστροφή και παρέπεμψε στην American Airlines.

Στις 22 Φεβρουαρίου 2021, ο ενάγων ανέθεσε στον πληρεξούσιο δικηγόρο του να προβεί στην εξώδικη εξέταση και στην επιδίωξη των αξιώσεών του κατά της εναγομένης. Για τις υπηρεσίες αυτές ο πληρεξούσιος δικηγόρος χρέωσε τον ενάγοντα με το ποσό των 850,00 ευρώ.

Η εναγομένη ενήργησε ώστε η αεροπορική εταιρία American Airlines να πιστώσει τα 85.000 μίλια που είχε χρησιμοποιήσει ο συνταξιδιώτης στον λογαριασμό μιλίων επιβράβευσης του ιδίου.

Στην υπό κρίση διαφορά, ο ενάγων ζητεί

να υποχρεωθεί η εναγομένη να του καταβάλει 8.009,91 ευρώ πλέον τόκων [παραλειπόμενα] καθώς και 850,00 ευρώ επιπλέον.

Η εναγομένη ζητεί

την απόρριψη της αγωγής.

Η εναγομένη εκτιμά ότι ο ενάγων δύναται, το πολύ, να ζητήσει πίστωση μιλίων επιβράβευσης, καθόσον αγόρασε το εισιτήριο με τη χρήση μιλίων επιβράβευσης από την αεροπορική εταιρία American Airlines και όχι καταβάλλοντας χρηματικό ποσό. Δεδομένου ότι η εναγομένη δεν είναι σε θέση να του πιστώσει τα μίλια επιβράβευσης της American Airlines, ο ενάγων έπρεπε να απευθυνθεί στην American Airlines για την επιστροφή τους.

II.

Η ευδοκίμηση της αγωγής εξαρτάται καθοριστικώς από τα ερωτήματα που παρατίθενται στο διατακτικό.

Ειδικότερα:

Ο ενάγων δικαιούται να αξιώσει από την εναγομένη επιστροφή της αξίας του εισιτηρίου ύψους 8.009,91 ευρώ κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α' και το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο α', πρώτη περίπτωση, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, καθόσον δύναται να ζητήσει επιστροφή χρηματικού ποσού ως αντίτιμο του εισιτηρίου, μολονότι δεν αγόρασε το εισιτήριο καταβάλλοντας χρήματα, αλλά χρησιμοποιώντας μιλία επιβράβευσης.

Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α' και το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο α', πρώτη περίπτωση, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, η εναγομένη, δεδομένου ότι ματαίωσε πτήση για την οποία ο ενάγων είχε επιβεβαιωμένη κράτηση, οφείλει, κατ' επιλογήν του ενάγοντος, να του επιστρέψει εντός επτά ημερών, με τους τρόπους που διαλαμβάνονται στο άρθρο 7, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, το πλήρες αντίτιμο του εισιτηρίου του, στην τιμή που το αγόρασε.

α)

Ο ενάγων αγόρασε το εισιτήριο καταβάλλοντας μόνον εν μέρει χρηματικό ποσό ύψους 81,60 δολαρίων ΗΠΑ για φόρους και τέλη, κατά τα λοιπά δε, με τη χρήση 42.500 μιλίων τακτικών επιβατών του συνταξιδιώτη στο πλαίσιο του προγράμματος επιβράβευσης της American Airlines.

Το είδος και το ύψος του δικαιώματος επιστροφής διέπονται από το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, στο οποίο παραπέμπει ρητώς το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο α', πρώτη περίπτωση, του εν λόγω κανονισμού. Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, η επιστροφή του αντιτίμου του εισιτηρίου πρέπει να πραγματοποιείται σε ρευστό, με ηλεκτρονικό τραπεζικό έμβασμα, με τραπεζική εντολή ή επιταγή, ή, εφόσον συμφωνήσει ενυπογράφως ο επιβάτης, με ταξιδιωτικά κουπόνια (voucher) ή/και άλλες υπηρεσίες. Κατά συνέπεια, το ζήτημα που τίθεται είναι αν ο ενάγων μπορεί να ζητήσει την επιστροφή της ισοδύναμης αξίας των μιλίων επιβράβευσης που χρησιμοποιήθηκαν σε ευρώ. Κατά το δικάζον τμήμα, στο εν λόγω ερώτημα πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση.

Το συμπέρασμα τούτο δεν αναιρείται από το γεγονός ότι ο ενάγων δεν αγόρασε αρχικώς το αεροπορικό εισιτήριο καταβάλλοντας χρήματα, αλλά με τη χρήση μιλίων επιβράβευσης. Κατά τη σαφή διατύπωση του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, επιστροφή με ταξιδιωτικά κουπόνια (voucher) ή/και άλλες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της επαναπίστωσης μιλίων επιβράβευσης, μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνον εφόσον συμφωνήσει ενυπογράφως ο επιβάτης. Στην υπό κρίση υπόθεση, ελλείψει παρόμοιας συμφωνίας εκ μέρους του ενάγοντος, η ισοδύναμη αξία των μιλίων επιβράβευσης πρέπει να επιστραφεί σε χρήμα.

Περαιτέρω, δεν μπορεί να αντιταχθεί ότι το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, το οποίο παραπέμπει ρητώς στο άρθρο 7, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, βασίζεται στη συνήθη περίπτωση πληρωμής του εισιτηρίου με χρήματα και ότι δεν έχει ληφθεί υπόψη η περίπτωση επιστροφής του αντιτίμου του εισιτηρίου κατά τη χρήση μιλίων επιβράβευσης. Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, ο εν λόγω κανονισμός εφαρμόζεται ρητώς και στις περιπτώσεις στις οποίες οι επιβάτες ταξιδεύουν με εισιτήρια που αγοράστηκαν βάσει προγράμματος τακτικών επιβατών ή άλλων εμπορικών προγραμμάτων ενός αερομεταφορέα. Τέτοια προγράμματα περιλαμβάνουν προγράμματα τακτικών επιβατών με μίλια επιβράβευσης, όπως αυτό της American Airlines. Εξ αυτού μπορεί να συναχθεί ότι ο νομοθέτης είχε σαφώς κατά νου την προκειμένη περίπτωση και ότι, ωστόσο, αποφάσισε να παραπέμπει χωρίς περιορισμούς στους τρόπους επιστροφής που προβλέπονται στο άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών στο πλαίσιο του δικαιώματος επιστροφής κατά το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο α', πρώτη περίπτωση, του εν λόγω κανονισμού, προκειμένου να αποφευχθεί η ταλαιπωρία των επιβατών σε αυτές τις περιπτώσεις.

Επισημαίνεται, ειδικότερα, ότι είναι σύνηθες, όπως και στην υπό κρίση υπόθεση: τα μίλια επιβράβευσης του προγράμματος μιλίων της American Airlines να μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για πτήσεις της εναγομένης· τα μίλια επιβράβευσης στο πλαίσιο προγράμματος τακτικών επιβατών να μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για την αγορά πτήσεων άλλων αεροπορικών εταιριών, οι οποίες είναι μέλη της ίδιας αεροπορικής συμμαχίας. Στις περιπτώσεις αυτές, ο χρησιμοποιούμενος πραγματικός αερομεταφορέας είτε δεν μπορεί να πιστώσει τα μίλια επιβράβευσης που έχει χορηγήσει άλλη αεροπορική εταιρία στον λογαριασμό μιλίων του επιβάτη, είτε μπορεί μόνο με μεγάλη δυσκολία. Προκειμένου να αποτραπεί το ενδεχόμενο ο πραγματικός αερομεταφορέας, σε τέτοιες περιπτώσεις, να μπορεί να παραπέμπει τον επιβάτη στην αεροπορική εταιρία που εφαρμόζει το πρόγραμμα μιλίων για επιστροφή του αντιτίμου σε χρήμα, ο νομοθέτης επέλεξε προδήλως να παρέχεται πάντοτε στον επιβάτη δυνατότητα αξίωσης χρηματικής αποζημίωσης και σε αυτές τις περιπτώσεις.

Περαιτέρω, τούτο συνάδει με τον σκοπό του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των επιβατών αεροπορικών μεταφορών. Το Δικαστήριο έχει επίσης κρίνει, όσον αφορά το δικαίωμα αποζημίωσης κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, ότι το άρθρο 7, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού πρέπει να ερμηνεύεται ευρέως, προκειμένου να επιτευχθεί υψηλό επίπεδο προστασίας των επιβατών αεροπορικών μεταφορών (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 3ης Σεπτεμβρίου 2020 – C-356/19 Delfly κατά Smartwings Poland [παραλειπόμενα]: ο επιβάτης μπορεί να ζητήσει την καταβολή αποζημίωσης στο εθνικό νόμισμα αντί σε ευρώ).

Ακόμη και αν, δυνάμει των συμβατικών όρων του προγράμματος μιλίων επιβράβευσης της American Airlines, αποκλειόταν η επιστροφή του ισόποσου σε χρήμα των μιλίων επιβράβευσης και προβλεπόταν μόνον η επαναπίστωση των μιλίων επιβράβευσης στον λογαριασμό του επιβάτη, ο όρος αυτός θα ήταν βάσει του άρθρου 15 του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών ανίσχυρος, διότι θα περιόριζε ανεπιτρέπτως τα δικαιώματα του ενάγοντος κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο α', πρώτη περίπτωση, και το άρθρο 7, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού. Επιπλέον, κατά το άρθρο 13 του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών ο πραγματικός αερομεταφορέας μπορεί να στραφεί κατά του αερομεταφορέα που χορήγησε τα μίλια επιβράβευσης και να ζητήσει αποζημίωση.

β)

Ο ενάγων διεκδικεί ποσό ύψους 8.009,91 ευρώ. Σύμφωνα με τον μη αμφισβητηθέντα ισχυρισμό του ενάγοντος, πρόκειται για το τίμημα που θα έπρεπε να είχε καταβάλει ο ενάγων εάν είχε κάνει κράτηση για την αεροπορική σύνδεση στην ελεύθερη αγορά. Ανεξαρτήτως της έλλειψης εμπορευσιμότητάς τους, τα μίλια επιβράβευσης έχουν αξία διότι ο επιβάτης μπορεί να τα χρησιμοποιήσει στο πλαίσιο του προγράμματος επιβράβευσης ως αντάλλαγμα για προσφερόμενα αγαθά ή υπηρεσίες (πρβλ. BGH [Bundesgerichtshof, Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία], απόφαση της 1ης Μαρτίου 2023 – IV ZR 112/22, r + s 2023, σ. 448, 449 σημείο 14). Το δικάζον τίμημα κρίνει σκόπιμο, για τον καθορισμό της αξίας των μιλίων επιβράβευσης να στηριχθεί, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του ενάγοντος, στην υποθετική τιμή αγοράς.

[Ο εν λόγω καθορισμός] δεν μπορεί να στηριχθεί σε οποιασδήποτε μορφής αντικειμενική αξία των μιλίων επιβράβευσης. Η αξία των χρησιμοποιούμενων μιλίων επιβράβευσης ποικίλλει αναλόγως των πτήσεων για τις οποίες χρησιμοποιούνται τα μίλια. Αναλόγως της πτήσης για την οποία έχει γίνει κράτηση με τη χρήση μιλίων, η χρήση μιλίων μπορεί να αποδειχθεί άλλοτε πιο συμφέρουσα και άλλοτε λιγότερο συμφέρουσα για τον επιβάτη, με δεδομένο ότι η αξία των μιλίων για πτήσεις υψηλού κόστους σε δρομολόγια μεγάλων αποστάσεων είναι συνήθως υψηλότερη εν συγκρίσει με απλές πτήσεις μικρών και μέσων αποστάσεων. Ωστόσο, για τον επιβάτη δεν είναι χρήσιμο στην πράξη, ούτε εύλογο να προσδιορίζεται εν προκειμένω ένα είδος «μέσης αξίας» των μιλίων επιβράβευσης, ενδεχομένως με βάση την αεροπορική συμπεριφορά του επιβάτη στο παρελθόν ή με βάση τη συμπεριφορά ενός μέσου πελάτη ο οποίος κάνει χρήση μιλίων επιβράβευσης. Για τον επιβάτη, η αξία των μιλίων επιβράβευσης κατά την εξαργύρωση είναι εντελώς αδιαφανής. Κατά κανόνα, δεν λαμβάνει γνώση του αντίστοιχου υπολογισμού της αεροπορικής εταιρίας και των συμφωνιών που η τελευταία έχει συνάψει με άλλες αεροπορικές εταιρίες της ίδιας αεροπορικής συμμαχίας σχετικά με την αποδοχή μιλίων επιβράβευσης κατά την κράτηση πτήσεων. Ο ενάγων υποστήριξε, χωρίς τούτο να αμφισβητηθεί, ότι χρησιμοποιεί τα μίλια, σε τακτική βάση, για πολύ ακριβές πτήσεις. Με την κράτηση της επίμαχης πτήσης, από το Ντίσελντορφ προς το Κάιρο μέσω Άμπου

Ντάμπι στις 6/7 Απριλίου 2023 με χρήση 42.500 μιλίων επιβράβευσης, η αξία των μιλίων επιβράβευσης που χρησιμοποιήθηκαν «συγκεκριμενοποιήθηκε» στο υποθετικό αντίτιμο του εισιτηρίου, με το οποίο η εν λόγω πτήση προσφέρεται στην ελεύθερη αγορά. Λόγω της εκ των υστέρων ματαίωσης της πτήσης, ο ενάγων δεν μπορεί πλέον να στερηθεί αυτό το όφελος. Εάν, για λόγους εξασφάλισης της αφοσίωσης των πελατών και εμπορικής προώθησης, η αεροπορική εταιρία εφαρμόζει αντίστοιχα προγράμματα μιλίων επιβράβευσης και ο επιβάτης χρησιμοποιεί τα εν λόγω μίλια για την κράτηση πτήσης, η αεροπορική εταιρία, οσάκις ματαιώνει τη συγκεκριμένη πτήση, πρέπει να δεσμεύεται από την αξία των μιλίων επιβράβευσης που συγκεκριμενοποιήθηκε για τη συγκεκριμένη αυτή κράτηση, κατά μείζονα λόγο διότι ο υπολογισμός που αποτέλεσε τη βάση του προγράμματος επιβράβευσης είναι καθόλα μη προβλέψιμος και αδιαφανής για τον επιβάτη.

Ο ισχυρισμός της εναγομένης ότι εν τω μεταξύ πίστωσε τα μίλια που χρησιμοποιήθηκαν για την πτήση στον λογαριασμό μιλίων του συνταξιδιώτη που πραγματοποίησε την κράτηση δεν ασκεί επιρροή. Αφενός, η επαναπίστωση στον λογαριασμό του συνταξιδιώτη δεν οδηγεί σε αύξηση της περιουσίας του ενάγοντος. Αφετέρου, η επιστροφή του αντιτίμου του εισιτηρίου σε άλλη μορφή πλην χρημάτων μπορεί –όπως εκτέθηκε– σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, να πραγματοποιηθεί μόνον εφόσον συμφωνήσει ενυπογράφως ο επιβάτης. Ελλείπει παρόμοιας συμφωνίας εν προκειμένω, η επαναπίστωση των μιλίων δεν οδηγεί σε ικανοποίηση της αξίωσης, αλλά είναι ατελέσφορη. Η εναγομένη δεν μπορεί να «δημιουργήσει τετελεσμένα γεγονότα» επαναπιστώνοντας στον ενάγοντα ή στους συνταξιδιώτες του, παρά τη θέλησή τους, τα μίλια που χρησιμοποιήθηκαν.

γ)

Όσον αφορά τα ερωτήματα που υποβλήθηκαν ανωτέρω, η ερμηνεία του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών δεν είναι τόσο προφανής, ώστε να μπορεί να συναχθεί η ορθή ερμηνεία πέραν πάσης αμφιβολίας από το κείμενο του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών και από την υφιστάμενη νομολογία του Δικαστηρίου.
[παραλείπόμενα]